

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Duæ aliæ sententiæ de eadem re. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

ligitur: Sed inferimus, Deum in se, & ad se non esse bonum, & perfectum, sicut est sapiens, & infinitus, antequam intelligantur creaturæ possibiles; id quod ablatum etiam existimamus, ut latius patebit ex ijs, quæ dicemus disp. 104. de omnipotentia Dei, & disp. 154. de proprietate doni, quæ Spiritui sancto ex origine sua convenit. Nunc autem hæc breui ratione monstrari potest. Quæ Deum consequuntur eodem necessitatis gradu, quo ipse Deus, & Trinitas est, existunt, & Deo conveniunt: quare sicut magis necessarium est, Deum esse, quam possibiles esse creaturas, ex quo etiam per locum intrinsicum deducitur, Deum alias fore, etiam si creaturæ non essent possibiles: Ita quoque Deus sic necessario est absolute bonus, & perfectus in se, ut si possibiles non essent creaturæ nihilominus bonus, & perfectus esset: Non ergo est bonus, quia creaturis conveniens est, imo vero eo quod in se infinite bonus, & perfectus est, creaturis etiam convenit, & bonus est.

Secundo, aliis rebus hoc modo non convenire bonitatem, quæ est passio entis, sic ostenditur. Nulla est res, quæ non sit absolute, & simpliciter bona, quæ si aliqua malæ dicuntur non absolute, & simpliciter, sed quibusdam malæ dicuntur: sicut venenum animantibus: paucissima vero aut nullæ omnibus alijs conveniunt, & bonæ sunt: Res igitur creatæ non dicuntur bonæ simpliciter ex respectu convenientiæ cum alijs, sed absolute, & secundum se ratione suæ entitatis. Porro qua ratione res quibusdam sunt convenientes, & bonæ, alijs sunt malæ, & aduersæ: Ergo non potius dicendæ sunt bonæ, quam malæ: ac proinde bonum, & ens absolute non reciprocantur, aut non minus ens, & malum, quam ens, & bonum, mutua consequentia inuicem penderent: quod est absurdum; & in errorem Manichæi non parum declinat, qui affirmabat, quasdam esse substantias naturæ suæ malas, ut testatur Augustinus multis in locis, præsertim lib. 2. de moribus Manichæi, a. c. 1. vique ad 8. in quo eleganter ostendit omnem substantiam à Deo creatam in se bonam esse, quare inquit, sicut malum nihil est aliud quam privatio, & non esse substantiæ, quod ipse vocat in convenientiam inimicam substantiæ: & contra naturam; ita etiam quæcunque substantia, eo, quo substantia, est bona, non quia alteri conveniat: quemadmodum non est substantiæ malæ, quia alteri contraria sit.

Tertio, etiam si ratio bonitatis in relatione convenientiæ consisteret, non recte dixisset Durandus in ijs solum intrinsicè reperti quæ inhaerent alicui vel per modum formæ, vel per modum partis: in alijs vero extrinsece. Nam quamvis id quod est alteri conveniens per modum causæ efficientis, non sit primariè, & intrinsicè bonum, sed ratione effectus, ut Sol est bonus frigescenti ratione caloris, quem in ipso producit: Nihilominus aliquid, quod non inhaeret intrinsicè alicui rei, est ipsi bonum, & conveniens non remote ratione effectus, sed proxime ratione sui, obiectum videlicet respectu potentiae, hoc enim esse finem, & bonum proximum potentiae ratione sui, & non ratione effectus contra eundem Durandum probabimus, l. 2. q. 4. artic. 1. tum etiam non omnia, quæ insunt rei, cui dicatur convenire, intrinsicè relatione convenientiæ ad ipsam referuntur: partes enim integrantes aliquod totum, & ipsi contentientes ex sententia Durandi dicuntur ei bonæ,

sed relatione reali convenientiæ ad totum non referuntur, ut patet.

CAPVT III.

Dua alia sententia de eadem re.

Est alia opinio quorundam recentiorum, qui cum Durando conveniunt in eo, quod asserit bonitatem formaliter esse relationem convenientiæ unius rei cum altera: dissentiunt tamen, quod putant, relationem illam in univèrsum esse rationis, & non realem. Hæc tamen sententia duabus prioribus rationibus contra Durandum factis eodem modo impugnari debet. Deinde facile potest ostendi, relationem convenientiæ inter aliqua interdum non minus esse realem, quam relationem dissimilitudinis, & contrarietatis. Verum hæc leuiora sunt, & quæ longiorem non possunt disputationem.

Altera sententia fuit Capreoli in 2. disp. 34. a. 1. conc. 2. & 3. asserentis, bonum formaliter consistere in relatione rationis ad appetitum, quam ipse appellat rationem perfectam alterius: quæ quidem opinio amplectenda non est. Nam si ipse intelligat, bonitatem esse relationem convenientiæ, ex qua sequitur, ut aliquid appetatur: eodem modo, atque sententiæ præcedentes, impugnanda est: Si vero intelligat esse relationem appetibilis, multo minus eius sententia nobis probatur. Etenim, ut optime notavit Caiet. in art. 1. & 4. huius quæst. ratio, aut denominatio appetibilis posterior est ratione boni, sicut ratio visibilis ratione coloris: appetibile enim dicitur extrinsece de nominatione à potentia ipsa appetente, eo quod appeti potest. Quocirca prius est, posse appetere bonum, quam illud esse appetibile. Prius autem quam potentia intelligatur posse appetere, intelligitur bonum in obiecto: Ergo prior est ratio boni, quam appetibilis. Quæ doctrina ex ijs, quæ dicemus disputatione 104. cap. 2. perspicua fiet.

CAPVT IV.

Prior pars verioris sententiæ.

Superest solum sententia Heruæi, quam (licet omnino mihi non probetur) referre, & impugnare ex professione non libet. Obiter enim nostram sententiam exponentes, quæ in ea minus vera sunt notabimus. Cuius gratia, & eorum, quæ dicenda sunt distinctio quædam bonitatis, aut boni præmittenda est. Tribus igitur modis aliquid dicitur bonum, primo, in seipso, quatenus in se bonum est, & non alteri. Secundo dicitur bonum, quod alteri bonum est, cuius ratio in relatione congruentiæ, & convenientiæ cum alio posita videtur. Hoc vero genus boni adhuc duobus modis contingere potest. Aut enim est in naturalibus, sicut calor in debita proportionem, & sanitas respectu animalis: Aut est in moralibus, & sic actio moralis, quæ dicitur esse secundum rectam rationem, aut conveniens naturæ rationali, ut rationalis est, illi bona est. Contra vero tribus etiam modis malum esse contingit, primo, quod opponitur bono absolute, & in se. Secundo, quod alteri minus conveniens est, aut contrarium, & hoc dupliciter, aut in naturalibus, aut etiam in moralibus: nam calor dicitur malus aquæ, & peccatum naturæ rationali, ut rationalis est.

Hoc iacto fundamento nostra in hac re sententia in duobus consistit. Alterum est de bono relatione,

Impugnatur secunda sententia.

Bonitatem consistere in relatione ad appetitum Capreoli sentit.

Impugnatur.

Caiet.

8

Boni triplex acceptio.

9

te,

August.

Tertio impugnatur alia pars eiusdem sententiæ.